

Nehezen végrehajtható rendelet

Máhr Andrással, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtktár-helyettesével már foglalkoztunk a kötelező bérkompenzációt és elvárt béremelést előíró rendelet előnyeivel, hátrányaival. Eszerint már a jogszabályok megjelenésekor nyilvánvaló volt, hogy a végrehajtása komoly problémákba fog ütközni, és nem pusztán a vele járó jelentős többletadminisztráció miatt, és nem is csak azért, mert kiszámíthatatlan következményei vannak a rendszernek, hanem mert jelen formájában szinte végrehajthatatlan.

A főtktár-helyettes szerint az agrárvállalkozásoknál komoly akadályokba ütközik a január elsején hatályba lépett rendelet végrehajtása, ugyanis több, egymással összefüggő problémáról van szó. Máhr András hangsúlyozta, hogy a legálisan foglalkoztató agrármunkáltatók végrehajtják az elvárt béremelést – bár igaz, nincs is más választásuk, hiszen ha ennek nem tesznek eleget, elesnének az agrártámogatásoktól, amik nélkül szinte automatikusan veszteségesse válna a tevékenységük.

A támogatásból való kizárásra akkor kerül sor, ha egy vállalkozás a munkavállalói kevesebb, mint kétharmadánál hajtja végre a béremelést, adó-visszatartásra viszont csak akkor lesz jogosult, ha minden foglalkoztatottjánál megtörténik a bérkompenzáció.

Összetett bérrendszer

A legnagyobb probléma, hogy a jogalkotó nem ismeri az agrárium bérrendszerét. Emellett a jogszabályok megalkotásakor nem konzultáltak az agrárium munkáltatóival, illetve nem vették figyelembe a tőlük érkező jelzéseket. A mezőgazdaságban ugyanis összetett bér- és érdekrendszer működik. A növénytermesztési ágazatban például a holtszezonban alapbért kapnak a dolgozók, míg szezonban teljesítmény alapú az alkalmazottak a bére. Ez ter-

mészetes is, hiszen a munkafolyamatok és velük járó munkaterhelés az időjáráshoz igazodik. Egy-egy munkavállaló teljesítménybére – azon túl, hogy mit milyen eszközzel végez – attól is függ, hogy milyen időjárási körülmények között kell dolgoznia. Könnyen belátható, hogy a talajműveléstől a betakarításig az eltérő munkafázisok szinte végtelen számú kombinációja lehetséges egy szezonban. Mindezt rendszerbe foglalni azon szabályok alapján, amiket a mai jogszabályok megfogalmaznak, gyakorlatilag lehetetlen, jelentette ki a főtktár-helyettes.

Csapdahelyzetben

Mit tehet a munkáltató? Ha meg akar felelni a jogszabályi előírásoknak, akkor az esetek döntő többségében kénytelen lesz túlkompenzálni. Egy ellenőrzés során még így is megbüntetheti a céget a munkaügyi felügyelőség, de nincs más választása. Ha azt számoljuk, hogy a mezőgazdaságban a mérlegkészítésre kötelezett vállalkozásoknál egy évben 50 milliárd forint eredmény képződik, amihez 140–150 milliárd forint bértömeg tartozik, akkor jól látható, hogy a tízegynéhány százalékos béremelés – amennyiben nem jár hozzá kompenzáció – a jövedelmük harmadát-felét elviheti. A foglalkoztatás költségeinek növekedésekor nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy a

minimálbér 78 ezer forintról 93 ezerre emelkedett.

A mezőgazdaságban viszonylag nagy a ténylegesen minimálbéren foglalkoztatott munkavállalók aránya. Sokszor hallani a kormányzat részéről, hogy a minimálbéres foglalkoztatottak valójában a szürkegazdaság szereplői, mivel a minimálbér sok esetben zsebbe adott, nem adózó juttatásokkal egészül ki. Kijelenthetjük, hogy a mezőgazdaságban ez nem így van, és ezért a 19 százalékos minimálbér-emelés tényleges többletterhet jelent az agrárfoglalkoztatásban.

A munkáltatók csapdahelyzetben vannak, mert ha nem hajtják végre a béremelést és elesnek a támogatástól, az felér az azonnali csóddal. Ha végrehajtják, könnyen túlkompenzálhatnak, ami miatt csökken a munkáltatót megillető, a szociális hozzájárulási adóból visszatartható kompenzáció mértéke. Ez azért van így, mert a kompenzációs kötelelem a tartós bérelemekre vonatkozik, ugyanakkor a kompenzáció a ténylegesen kifizetett bérehez kapcsolódik. Ennek következtében a munkavállaló különböző munkavégésekhez kapcsolódó, különböző munkafázisokból összeálló tényleges havi bére minden bizonnyal eltér a bázisidőszaktól. Ha a tényleges havi bér meghaladja az elvárt béremelés alapjául szolgáló bér mértékét, illetve ha egy alkalmazott túlórázik vagy egyéb nem tartós bérelemként részeseül bármilyen juttatásban, például jutalomban, a munkáltató részben vagy egészében elveszítheti a bérkompenzációt. Tehát nem igaz, hogy a munkáltatóknak 5 százalékos béremelést kell állniuk és minden egyebet kompenzál az állam.

Elengedhetetlen a jogszabály-módosítás

A végrehajthatatlan szabályozás könnyen oda vezethet,

hogy az agrárvállalkozások további létszámleépítéssel lesznek kénytelenek reagálni az abszurd helyzetre. A jogszabály tehát nem csak hogy gátja az új munkahelyek teremtésének, hanem a foglalkoztatás csökkenéséhez vezet, így ellentmond a helyi foglalkoztatás szándékának – holott az agrárkormányzatnak ez az egyik legfontosabb stratégiai célkitűzése.

Mindezek miatt a MOSZ-nak meggyőződése, hogy elengedhetetlen a jogszabály módosítása. A kormánynak is el kell hinnie, hogy a munkáltatók alapvetően érdekeltek a rendszer jó működésében. Máhr András szerint személyenkénti, egyösszegű kompenzációt kellene megállapítani a tényleges 2011-es bérkifizetés alapján, és ezt külön kifizetési jogcímen kellene odaadni a munkavállalónak. Természetesen a munkáltatók kötelezettséget vállalnának arra, hogy ezt a bérkiegészítést, függetlenül az alkalmazott bérrendszerétől, tartósan garantálják a munkavállalóknak. Ez tiszta, átlátható rendszert teremtene mind a munkáltató, mind a munkavállaló számára, nem beszélve arról, hogy enyhítené az amúgy is súlyos adminisztrációs terheket, ráadásul megkönnyítené az ellenőrzéseket, mondta végezetül a főtktár-helyettes.

H. GY.